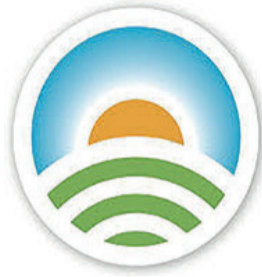

Якою буде осінь: перші прогнози

Температура повітря восени буде вищою за норму. Відповідну інформацію озвучила начальник відділу агрометеорології Укргідрометцентру Тетяна Адаменко. За її словами, літня погода протримається і у вересні. У свою чергу народний синоптик Володимир Деркач розповів, що вересневі дні будуть теплими, однак в нічні години температура буде серйозно опускатися.

АГРАРНА ПАРТІЯ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ

АГРАРНА ПАРТІЯ ІДЕ НА ВИБОРИ

П'ятого вересня, в Україні офіційно стартував виборчий процес на місцевих виборах, призначених на 25 жовтня, повідомляє УНН.

Протягом 50 днів відбуватиметься поетапна підготовка, проведення голосування та підбиття підсумків виборів. Відповідно до календарного плану Центральної виборчої комісії заплановані наступні етапи:

подання до ЦВК копій рішень керівних органів партій про участь у виборах їх місцевих організацій - до 6 вересня; висунення кандидатів на посади голів рад населених пунктів, кандидатів в депутати - 15-24 вересня; оприлюднення відомостей про реєстрацію кандидатів - до 2 жовтня; початок передвиборної агітації - з наступного дня після ухвалення рішення про реєстрацію кандидата; відправка запрошень виборцям - до 15 жовтня; день голосування - 25 жовтня, з 08:00 до 20:00; оголошення результатів - 3-6 листопада.

Цього року вибори відбуватимуться за новим Виборчим кодексом, що враховує нову територіальну основу України. Під час виборів буде врахований кількісний аспект - залежно від кількості виборців у громаді

виборчий процес матиме особливості.

У територіальних громадах з кількістю виборців у 10 тисяч депутатів сільської, селищної, міської ради обиратимуть за мажоритарною системою в багатомандатних виборчих округах. У кожному такому окрузі при цьому може бути обрано не менше двох і не більше чотирьох депутатів.

У територіальних громадах з кількістю виборців 10 тисяч і більше депутатів обиратимуть за системою пропорційного представництва за відкритими виборчими списками місцевих організацій політичних партій у територіальних виборчих округах, на які поділяється єдиний багатомандатний виборчий округ.

В бюлетенях будуть вказані не лише партії, але і список кандидатів від кожної політсили, за яких також можна віддати голос.

Ще одна особливість - запровадження гендерних квот: не менше 40% представників однієї статі в списку партії, тобто серед 5 кандидатів має бути щонайменше дві жінки.

Читайте стор. 4

Не викидайте гроші на вітер

Щоради бувало

Шановні аграрії! До цієї розмови мене привела одна цікава ситуація. Закінчилися жнива, зерно в засіках, фермери підраховують прибутки. Одні радіють, інші плачуть. Цікаво послухати саме тих, хто плаче. То їм погода заважала, то жінка невчасно обід приготувала, то ще щось. Тисячі причин. Ну, при чому тут погода, коли у двох фермерів поля поруч, сіють разом, добриво вносять десь однаково, погоду клянуть, що дощу не дає, разом, а результати різні: пшениця дала в одного цього року 70 центнерів з гектара, а в іншого - тридцять. До того ж і затрати на гектар у першого виявилися меншими. Результат навч: один багатий, інший - бідний. І що ж виходить? Не все багатий бідному розкаже.

Всі готуються до ринку землі, всім потрібні гроші. Залишився рік. Хто не встигне, той запізниться назавжди. Його просто зітруть. Для цього вже заготовлено багато схем. Удача не посміхнеться нікому, проти вас буде грати держава. Це ніби як ви зустрінетеся у відкритому океані з голодною білою акулою. Але попередити ще цілий рік - дуже важливий для вас рік.

Незабаром посівна, провести її потрібно дуже відповідально, готуватися треба вже зараз, без помилок. Подумайте, який сорт і яку репродукцію будете сіяти. Кожен сорт має свою густоту, індекс кущіння. Це потрібно врахувати. Сіяти більше однієї репродукції не рекомендуємо. Схожість та енергію проростання перевіряйте самі, а не десь в лабораторіях - так надійніше. Сорт підбирайте тільки той, що підходить для вашої зони. Їх в Україні зареєстровано більше сотні, але надійних, що не підведуть за будь-якої погоди, тільки п'ять. А серед них є три супернадійні сорти. Повірте. За роки роботи агрономом бачив їх майже всі. А вирощував десь половину. Нині буде багато рекламних пропозицій на зразок «продам супереліту, еліту». Продають всі. А де ж вони її взяли? Будьте обережні. Вибрали насіння - готуйтеся до сівби.

Щоб отримати врожайність 70 цнт/га потрібно витратити на гектар 3,5 тис. грн восени (включена вартість елітного насіння) і стільки ж навесні. Коли в інтернеті читаєш про технологію вирощування озимої пшениці і підраховуєш затрати, то виходить набагато дорожче. Ці інтернет-сайти пропонують вслякий непотріб, який хочуть втратити фермери. І купують, ще й як купують. Трішки розкажу, де втрачаються гроші. Отже:

Неправильно оброблена земля - гроші на вітер.

Неправильна густота - гроші на вітер. Неправильна глибина посіву - гроші на вітер.

Обробили насіння інтексицидом - гроші на вітер.

Обробили насіння фунгіцидом - гроші на вітер.

Обробили насіння мікроелементами - гроші на вітер.

Внесли не ті добрива або не в той час - гроші на вітер.

Звичайно вносять комплексом азот, фосфор і калій - це неправильно. Коли вносите амофоску, нітрофоску та їм подібні, то фосфор і калій будуть доступні для рослини тільки через три місяці, вважай на Новий рік. І для чого їм такий подарунок, коли вони сплять? А наступні три місяці тільки половина добрив перейде у рухливу форму. Так кому ж ви їх

наспали? Якщо внесли 200 кілограмів на гектар амофоски, то рослини візьмуть всього десь по 12 кілограм фосфору і калію на гектар, а треба по 60 кілограмів. Так що ж робити? Сипати по 80 кг? Порахували, скільки грошей на вітер? Отак-то, а результат не 70, ну, 40 центнерів з гектара і ніякого прибутку, тільки робота. Це не та робота, яка колись із мавпи людину зробила, а зовсім навпаки - із людини мавпу робить. Весь час держитесь за голову і думайте, що ж далі буде. Та все буде нормально, якщо у вас з'явиться бажання вирощувати хороший урожай і працювати з радістю в серці. А коли ж буде та радість? Це залежить від вас самих, можливо, уже з наступного літа. Коли наближаєтеся до поля, де урожай пшениці обіцяє бути 70 центнерів з гектара, серце дійсно починає радіти. А коли це поле побачать сусідні фермери, то вони забурчать весь ваш урожай собі на насіння прямо з поля, бо з хорошим насінням ой яка зараз проблема. А тут все сам побачив, і це зовсім не кіт у мішку. Нічого вам грузити, возити і в'язати не треба. От тут рентабельність, прибуток і радість. А коли господарство велике, то одне поле можна виділити для вирощування насіння для своїх потреб. На сьогодні, вирощувати 60 центнерів з гектара - нормально, 70 центнерів з гектара - добре, 80 центнерів з гектара - більше і не треба, бо з'явиться

ся манія величності, та спробувати пару разів можна. Я ніколи не дам гарантії хорошого урожаю, якщо насіння перед посівом не обробити антибіотиком. З ним молоді рослини краще розвиваються, засвоюють поживні речовини, легше переносять осінні перепади температур, краще підготовлені до зими. За багаторічними дослідженнями, насіння, оброблене цим препаратом, завжди дає більший урожай. Це при тому, що обробляти більше нічим не треба. Коли закінчиться осіння вегетація, рослини треба оглянути, в якій вони фазі розвитку і тоді ви точно будете знати, скільки добрив вам потрібно навесні і коли їх вносити. Це я вам трішки розповів про посівну. Звичайно, хотілось би більше, але для цього і газети не вистачить. В кожному господарстві свої особливості і можливості. Якщо комусь щось треба детальніше, або маєте бажання поділитись своїми думками, телефонуйте - 066-4313402. Завжди буду радий. Ще є багато цікавого по соняшнику. Затрати на його вирощування суттєво зменшуються, а урожай дуже хороший. От коротко і все. Хай щастить вам у цій нелегкій і благородній справі.

**З повагою
Василь ІВАНЧЕНКО,
агроном-пенсіонер.**

Павлоградський район.

«Культура ХХІ століття» росте на Апостолівщині

Сто років тому до Апостолівщини прибув Нансен

Сьогодні амарант в Україні вирощує вже декілька господарств. Та лише у степовій Михайлівці Апостолівського району унікальна рослина органічно поєдналася з благодійною спадщиною визначного полярного дослідника Фрітьофа Нансена. Сто років тому, коли Українська народна республіка не встояла перед навалюю більшовиків-через незгоду її оборонців між собою, на українські терени прийшов голод. Більшовицькі агітатори принесли із собою «рівність» у вигляді продрозверстки хліба і масового терору. Для порятунку людей від голоду світові лідери попросили очолити місію зі збору коштів, вкрай непросту через спротив Кремля справу, Нансена. Він взявся за неї з неабиякою енергією, обравши для першої землеробської станції Михайлівку Апостолівського повіту, де люди вмирили цілими родинами. В неї Нансен вклав 10 тисяч доларів, величезних на той час коштів, отриманих від книговидавничої діяльності та Нобелівської премії миру.

Господарству відвели 6 тисяч гектарів переважно сутлинків, з мінімальною кількістю річних опадів. Та передові технології, які впроваджували іноземні спеціалісти, спрацювали й тут. Плюс поставка новітнього обладнання – восени 1923-го до Михайлівки прибули перші 10 «Фордзонів» та 7 залізничних вагонів із сівалками, плугами тощо. Умови праці в насіннево-му господарстві були прекрасними для тих голодних часів – 8-годинний робочий день плюс дві години та три-чотири разове безкоштовне харчування, щонеділі вихідний. За договором, станція 1928 року була передана українському уряду, який на її базі заснував радгосп імені Нансена. Господарство стабільно працювало до повоєнних часів, коли дало трьох Героїв Соціалістичної праці. Та в 1953-му за вказівкою згори «прибрати буржуазні назви» радгосп став «Прогресом», згодом – птахофабрикою «Михайлівська».

З відродженням ім'ям Нансена і новою культурою

У перебудовні часи почали лунати голоси за повернення імені свого засновника господарству. Найдужче клопотався директор Михайлівської школи, історик Григорій Магдаліна. І 1989-го рідне Михайлівцям ім'я Ф. Нансена було повернене господарству. А після розпакування земель птахофабрику Г. Магдаліна став фермером, очолив районну Асоціацію. Своє СФГ назвав «Ім. Ф. Нансена», щоб зберегти для прийдешніх поколінь святе ім'я рятівника людських душ. Як людина обдарована і допитлива, 15 років тому зайнявся вирощуванням дивовижної культури – амаранту. Подвижницька праця батька продовжується і цікавими до новизни дітьми, залюбленими у свій степовий край – донькою Григорія Сергійовича, Вікторією, і її чоловіком Олександром Петриком. У власній затишній оселі в Михайлівці вони ство-

рили приватний музей, на стінах якого документи, фото, публікації різних років, які свідчать про подвиг добросердного норвежця Нансена на українській землі.

А сьогодні Олександр Петрик предметно знайомить із акліматизованим на посушливих землях Степу унікальним амарантом:

- Вирощуємо його на 6 гектарах, небагато, щоб не було труднощів із реалізацією. Через весняні заморозки посіяли пізніше, тож косовиця амаранту відсувається на пізніші терміни. Культивуємо найбагатші за вмістом мікроелементів та мінеральних речовин сорти «Ультра» та «Харківський», останній має лікувальні властивості. Чим довше займаємося вирощуванням цієї рослини, тим більше переконуємося у справедливості визначення вчених «амарант - культура ХХІ віку». Бо він заживляє рани, має імуностимулюючі, протипухлинні, протизапальні, бактерицидні, кровозупинні властивості.

- Олександр Тарасовичу, хто з вітчизняних науковців дійшов до таких цікавих висновків?

- Раджу всім бажаючим подивитися на нашому сайті ґрунтовне інтерв'ю з доктором медичних наук, професором Юрієм Філіпповим про лікувальні властивості амаранту. Він стверджує, що його насіння має високий вміст вітамінів - удвоє вищий, ніж в клітковині чи вівсянці. В зерні також є сквален, він призупиняє процес старіння, а цінність його білку перевершує біологічну цінність білків молока. Професор лікував 300 різних хворих екстрактом амаранту, чаєм і олією з нього, курс лікування тривав 3 місяці. У всіх без виключення пацієнтів, що дуже показово, є позитивний результат. Зокрема в лікуванні виразки шлунку краплями екстракту, добре піддається лікуванню парадонтоз, ішемія, нервові захворювання, амарант застосовується і для профілактики онкології.

- Дійсно, з публікацій за темою видно значну увагу вивченню цієї культури приділяють не лише вчені України, а і науковці Австрії, Німеччини, Швеції тощо. Ви вже чимало літ працюєте з амарантом, тож чи доводилося на власні очі спостерігати його лікувальний ефект?

- Безперечно, тут варто почати з власного і прикладу дружини. Сам я хронічний гастритник, лікуюся екстрактом амаранту на водній основі, який виготовляє ліцензована установа, та чаєм, для приготування якого використовуємо надземну частину рослини. Тепер набагато легше долати періоди загострення хвороби. Брат оліїною витяжкою вилікував псоріаз, а у його дружини після інсульту

Так вчені планети Земля називають дивовижну рослину – амарант, за ціле суцвіття протизапальних, бактерицидних та антивірусних властивостей. Відомо, що давні ацтеки вживали амарант для укріплення духу й тіла. І сьогодні, за даними Вікіпедії, листя і насіння амаранту широко застосовують як харч жителі Індії, Східної Азії та Південної і Центральної Америк. До Європи амарант потрапив завдяки іспанським морякам, котрі привезли його із завойовницьких подорожей. В Україні його ще називають щирцею, оксамитником, красою, лисячими хвостами або півнячими гребінцями.

з'явилися набряки. Вона ще й алергик, не всі ліки їй підходять. То вона певний час попила екстракт, і набряків не стало.

- А чи є факти про застосування амаранту у подоланні коронавірусу?

- Таких даних немає. Але є численні відгуки людей, що вживання амаранту зменшує ризик сезонних захворювань. Це ж добре, коли організм буде сильніший, то йому легше подолати і цю новітню недугу. Цікава деталь - при використанні екстракту амаранту в лікуванні вірусних захворювань, грипу тощо, зі слів пацієнтів, - хвороба не передавалась іншим членам родини! Маю думку, що екстракт амаранту необхідний медпрацівникам та провізорам аптек, котрі першими приймають «удари» нового вірусу. Згодився б він і для працівників магазинів, поліції, Нацгвардії. Та і на Сході нашим хлопцям, котрі боронять українські рубежі - для підсилення імунітету, а також місцевим мешканцям на лінії розмежування. В основному там живуть пенсіонери, це основна група ризику.

- Олександр Тарасовичу, це і справді цікава думка щодо допомоги всім, хто сьогодні на передовій російсько-української війни.

- Нещодавно відвідав обласну лікарню імені Мечникова, де лікуються наші поранені бійці, передав у черговий раз препарати із амаранту. За словами лікарів, є позитивний ефект від їхнього застосування. Ми ж оремо тракторами по чистому, а не мінному полю, тому мусимо допомагати нашим захисникам! Причому піклуватися про них треба постійно, щоб вони і надалі не давали тим задрманеним ордам «визволителів» сунути до України. Було б добре, коли б замість витратитися на нові білборди, що ними зарясніли дороги, керівники виборчих штабів закупили амарантову продукцію і відправили на фронт. Оце була б дійсно допомога фронтовикам, замість гучних обіцянок. Бо командування Збройних Сил далеко, а у волонтерів немає зайвих коштів.

- Сподіватимемося, що ця ідея буде підтримана, і не лише під час виборів. Цікаво буде почути і про харчі з амаранту.

- Зерно використовується як каша, а щоб швидше варилося, можна подрібнювати. Хворим варто давати бульйони, дітям у вигляді попкорну. Для цього треба підсмажене зерно залити молоком хвилин на 5. Ще є і борошно з амаранту, зерно перемелюють у кавомолці. Додавають це борошно до пшеничного, відсотків до 10, випікається хліб чи смаколики. Про чай з листя і стебел рослини вже говорив.

- Олександр Тарасовичу, а вирощування амаранту у вас органічне чи ще ні?

- Не застосовуємо ні гербіцидів, ні пестицидів, але папірця немає... - усміхається. - А в Україні, знаєте, буває і навпаки. Ми ж і самі вживаємо амарант, то навіщо його хімізувати? Знаю, попит на органічну продукцію вищий, але до такого кроку треба серйозно готуватися, адже вирощуємо і звичайні зернові культури. Ось ще дружина доповнить мене про позитиви лікування амарантом.

- Вікторіє Григорівно, у Вас теж є особисті спостереження щодо цього? Можливо, Ваші професійні навички як колишнього майора Національної поліції допоможуть в цьому плані?

- Та такі приклади, буває, трапляються тоді, коли й не думаєш... Якоюсь влітку щойно зварений борщ ставлю на стіл, а дівтора загралася, і стіл гойднувся. То верхній, ще киплячий жир потрапив мені на груди і живіт... Спочатку думали «швидко» викликати, такі болі були. Одразу у ванній збризкала опечені місця екстрактом амаранту за допомогою спреєвої насадки, і больовий шок пройшов. Змогла навіть обідати разом зі всіма. Маю діабет, то коли рани на п'ятах відкриваються, так само екстрактом збризкую, закутую на ніч. Колись на бур'яні поранила руку в двох місцях, то одне змазала, а інше не побачила. Так змазане швидко загоїлося, а інше – ні. А то земляк приїхав – онуці в авто під час руху лобове скло впало на обличчя, скалочки скла ввійшли під шкіру. Побризкали обличчя екстрактом, і на ранок скло вийшло, інородні тіла виштгохнулися.

- Навіть таке може бути, цікаво!

- Ще племінниця приїхала, їй 12 років, нежить – страшенний, аж задихалася. Один лікар каже «тайморит», інший – «аденоїди», третій своє... Екстрактом збризкувала горло, за кілька днів усе пройшло. Краще самопочуття при простатиті і жіночих хворобах. Нашій знайомій Ользі діагностували рак легенів. Проводила хіміотерапію, потім стала лікуватися амарантом. Пізніше лікар їй сказав: «якби не амарант, ми з вами вже б не побачилися».

- Це справді вражаючі факти, наука повинна систематизувати їх і робити висновки. Ще чимало доводилося чути, амарант гарно впливає на розвиток тварин?

- Дуже добре вживають трав'яне борошно в гранулах кролики, їхня шерсть стає блискучою, вигляд краще. Трохи поїдять, пог'ють води і відпочивають. Для худоби тюкуємо, як сіно, можна давати і зелену масу. А якщо купили півсотні бройлерів, за кілька днів почався падіж. Дали півлітра екстракту, раз напилися, і порядок. Ми вдома практично ніяких ліків не тримаємо.

- Оце найкращий результат! Дякую за розмову, Вікторіє Григорівно і Олександр Тарасовичу! Хай щастить вам у вашій новій, подвижницькій у багатьох вимірах праці на рідній апостолівській землі!

Григорій МИКОЛАЙЧУК.

СФГ «Ім. Ф. Нансена» реалізує насіння, чай, екстракт амаранту. Звертайтеся за тел. 097 – 41 – 75 – 986, Олександр Тарасович.

Прокуратура включає «задню»

Визначна червнева перемога у Верховному Суді України щодо долі земель постійного користування дає фермерській спільноті не лише тверду впевненість гарантованої праці на землі дітей, онуків та правнуків. На порох розсипаються тепер усі висмоктані з пальця «претензії» з боку правоохоронців, що ними з вдячністю за хліб на столі так ясно «частували» хліборобів останніми роками. Третього серпня Офіс Генпрокурора України направив голові АФЗ України Миколі Стрижаку листа за підписом заступника начальника Департаменту представництва інтересів держави в судах Олександра Мельника такого змісту:

- Висновки Великої Палати Верховного Суду (постанова від 23 червня 2020 р.) про те, що у разі

смерті громадянина – засновника ФГ – право постійного користування земельною ділянкою, наданою для ведення фермерського господарства його засновнику, не припиняється зі смертю цієї особи, а зберігається за фермерським господарством, будуть враховуватися в організації прокурорської діяльності. З цією метою вжиті організаційні заходи щодо інформування регіональних прокуратур про зміни судової практики.

До криворізьких прокурорів дійшло

У липні «Фермер Придніпров'я» у статті «Треба було доказати, що і ми – люди!» розповів про потужну спільну атаку прокуратури Криворіжжя і Держгеокадастру області на голову ФГ «Веселка» (така справжня назва господарства) Ларису Частокол з Широківського району, якій через це довелося одночасно змагатися аж в трьох судах. Її «провина», що завдала «значної шкоди державі», полягає у... продовженні

батькової, Валерія Хорхордіна, хліборобської праці на землі після його кончини в 2016-му! Зі своєю родиною, з допомогою брата Сергія Хорхордіна Лариса Валеріївна вправно веде штурвал заснованого батьком фермерського господарства.

- Самій зараз працювати ніколи, - гірко зазначила тоді Лариса Валеріївна, - бігаю між трьома судами – Широківським районним, Господарським і Дніпровським окружним адміністративним Дніпра...».

Та згадана постанова Верховного Суду дійшла і до Кривого Рогу, вже й там «розвиднилося» захисникам інтересів держави. І суддя Господарського суду Наталія Назаренко 17 серпня постановила «Ухвалу про залишення позовної заяви без руху». У ній сказано:

- Керівник Криворізької місцевої прокуратури № 1 Андрій Рибалка в інтересах держави в особі Гречанопадівської сільської ради звернувся з позовом до ФГ

«Веселка» про повернення земельної ділянки 17, 3 га, отриманої Валерієм Хорхордіном для ведення ФГ 19 листопада 1997 року. Встановлений факт незаконного використання землі. Далі А. Рибалка подав заяву про залишення позовної заяви без руху. Позовну заяву керівника Криворізької місцевої прокуратури № 1 залишити без руху. Судові витрати в сумі 2 102 гривні покласти на прокуратуру. Ухвала набирає законної сили з моменту її оголошення.

Ось так за безпідставної потуги криворізьких прокурорів «захистити інтереси держави» на фермерській ріллі в Гречаних Подах заплавила держава. Певно ж, для справжнього захисту держави треба подати регресний позов про відшкодування винними 2 102 грн. судового збору, спаленого бензину на неблизькі вояжі до села і суду Дніпра, повернення зарплати за цей час і т. п. Але хто його подасть – прокурори на самих себе?

\Завдяки згаданій постанові

припинений розгляд справи і в Широківському суді щодо визнання права постійного користування землею за фермерським господарством «Веселка». За інформацією адвоката Євгена Падашулі, який допомагає Ларисі Частокол в судах, накладений на неї держінспектором управління з контролю за використанням і охороною земель ГУ Держгеокадастру області Оленою Дубенко штраф «за самовільне захоплення землі і завдані державі збитки» в сумі 63 тисячі грн. оскаржений у Дніпровському окружному адмінсуді. У вересні справа буде закрита за відсутністю складу злочину в діях доньки фермера.

Наміри криворізьких прокурорів «захистити інтереси держави» у Широківському районі, а насправді «віджати» землю у фермерського господарства «Веселка», зупинені судами. Хай Феміда і Всевишній бережуть увесь український хліборобський рід!

Григорій МИКОЛАЙЧУК.

Рятівний «круг» для фермерів

Цей процес мав нібито непогану основу - розділені на паї землі, закони про фермерство та обслуговуючої кооперації, дояльна риторика з боку найвищих посадових осіб держави - проте назвати його бурхливим або хоча б таким, що хоч якось розвивається, сьогодні ніхто не наважиться. На сьогодні маємо 1163 офіційно зареєстрованих обслуговуючих кооперативів, однак лише 520-550 з них реально працюють. Вартість послуг і товарів, які вони продукують, становить всього 0,3% аграрного ВВП, тоді як в розвинених країнах цей показник досягає 55-90%. Чому ж українська кооперація застрягла? Науковці, експерти, громадські діячі під час дискусій пояснюють це відсутністю державної підтримки, моральною деградацією суспільства, що призводить до тотальної недовіри, особливо української паталогічності, якій властивий патологічний індивідуалізм, що унеможливорює будь-яке об'єднання.

ОДНАК в Україні є приклади, які перекреслюють всі ці аргументи, крім одного - кооперативному руху потрібна потужна фінансова підтримка з боку держави або якихось інших джерел. Йдеться про двох обслуговуючих кооперативах, створених за фінансової підтримки уряду Канади: «ЗЕРНО-Бунка» в Бобринецькому районі Кіровоградської області та «Зерновий» в Васильківському районі Дніпропетровської області. Фермери не гаяли часу даремно, а розвивали свої об'єднання. Спочатку з них зараз входять 34 фермерських господарства, в другій - 92, всі разом обробляють близько 50 тисяч гектарів угідь. У Васильівці побудована перша черга кооперативного елеватора ємністю 12 700 т і завершується будівниц-

У 2020-му виповнюється 27 років з початку відродження в Україні обслуговуючої кооперації

тво залізничної гілки на десять вагонів. У більш далекій перспективі елеватор зможе приймати навіть маршрутний зерновий ешелон. Примітно, що залізнична інфраструктура будується виключно за гроші фермерів, що свідчить про підвищення рівня довіри і до кооперативу в цілому, і до кожного його члена. Фермери Кіровоградщини також планують побудувати елеватор, а тим часом при загальному фінансуванні фермерів і канадському проекті були придбані два сучасних зерновози, які допомагають безпосередньо контактувати з портами.

Кооперативи працюють за трьома напрямками: формування оптових партій зерна і їх реалізація; придбання за вигідними цінами матеріально-технічних ресурсів: міндобрив, ЗЗР, насіння; консультування щодо сучасних технологій.

Як розповідає голова СОК «Зерновий», фермер Василь Засуха, початок був не дуже оптимістичним. У кооператив в 2013 році зі скрипом і оглядкою увійшло лише 14 фермерів, які обробляли 1300 гектарів землі. Але якщо тоді за вступ

доводилося агітувати і буквально панькатися з новими членами, то зараз навпаки, пасивних членів, які не користуються послугами кооперативу, виключають. Члени для галочки йому не потрібні. Нових приймають з умовою, що будуть активно брати участь у господарській діяльності кооперативу і інвестувати власні кошти в його розвиток. З кожним роком навколишні фермери все більше розуміють, що через кооператив сільгосппродукцію продавати набагато вигідніше, тому що велика партія - це великі гроші, крім цього гарантується виконання

контракту і своєчасний розрахунок. За минулий сезон було реалізовано 8 тис. тонн зернових і 7 тис. тонн соняшникового насіння. У розпорядженні «Зернового» є сучасне лабораторне обладнання, яке швидко і точно визначає якість зернових і олійних культур. Точні параметри, які видає лабораторія, дуже важлива річ, оскільки вони зміцнюють довіру до кооперативу. Перспектива - у розвитку власної залізничної логістики. Василь Олександрович вважає, що вона дасть можливість фермерам реалізувати зерно ще вигідніше. Кожен зможе виграти на тонні по кілька сотень гривень. А у тих членів, які не належать до категорії платників ПДВ, «навар» може становити навіть 500-600 грн / т.

На ділянці закупів ресурсів також відбулася помітна еволюція. Якщо в перший рік роботи ледь зібрали гроші на один-єдиний вагон міндобрив, то сьогодні кооператив вже купує 20-25 вагонів добрив за сезон. Фермери також переконалися в перевагах постачання через кооператив насіння і ЗЗР, тому що ці ресурси закуповуються великими партіями і з солідними знижками, крім цього така схема унеможливорює придбання фальсифікату. Ще один момент: якщо фермер потрапляє в критичну ситуацію, кооператив може виділити йому вигідний товарний кредит. Так було, наприклад, в цьому році, коли в результаті посухи чимало площ довелося пересівати, розповідає часопис «День».

РЕАЛІЗУЄМО

пісок, шлак, граншлак, щебінь, відсів, цемент.

Доставка автомобілями від 6 до 35 тонн.

Співпрацюємо з ОТГ та сільрадами.

Готівка, безготівковий розрахунок, ПДВ.

067-204-84-62.

АГРАРНА ПАРТІЯ Дніпропетровщини

ФЕРМЕРИ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ РЕТЕЛЬНО ГОТУЮТЬСЯ ДО УЧАСТІ У МІСЦЕВИХ ВИБОРАХ І РІШУЧЕ НАЛАШТОВАНІ ПРИБЛИТИ В ОРГАНИ ВЛАДИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД,

СІЛЬСЬКИХ І СЕЛИЩНИХ РАД ТА В ОБЛАСНУ РАДУ ЧЕСНИХ І СУМЛІННИХ ТА НАДІЙНИХ І ПАЛКИХ ЗАХИСНИКІВ УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН І УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА

МИ ДОВГО МОВЧКИ Й ПОКІРНО ВІДСТУПАЛИ

Микола ЯСЕНЬ

ДАВНО нарізала потреба мешканцям сільських населених пунктів, а також тим, хто працює в аграрному секторі виробництва і економіки обирати своїх людей, яких на місцях усі добре знають, шанують і поважають. Яким справді можна вірити і довіряти, чий характер та вдачі, справи і вчинки, здібності та лідерські устремління відомі людям на місцях. Отож і сільському народу пора нарешті обирати голів та депутатів органів місцевого самоврядування з числа своїх земляків, котрі завжди були і залишатимуться на виду. Зрозуміло, що неодмінно фахових аграріїв і авторитетних, спроможних та готових вірою і правдою служити інтересам громади, стояти на сторожі та щодня невтомно відстоювати потреби селян. Ось про це в першу чергу наголосив, склавши за приводу місцевих виборів нараду активістів обласної Асоціації фермерів та приватних землевласників її голова Анатолій Гайворонський. Адже скільки можна вірити і обирати селянам висуванців, як тих котів у мішках, численних хитрих і нещирих партій та всьляких підступних політичних рухів, мета яких за будь-яку ціну заручитися підтримкою сільських мас, а потім забути про них якщо не назавсім, то до наступних виборів точно!

Люди добрі, а й дійсно всі ми у своїх селах довог і приречено та покійно голосували за варієв усіх мастей, яким під прапорцями будь-якої «прохідної» політичної сили або тільки дорватися до влади – уважайте, що до корита? А потім хай на селі нічого не росте і не родить, хай люди не вилазять із злиднів там, божевольють та конають, як писав ще Тарас Шевченко, а їм байдує. Їм, як писав уже інший поет, своє робити – у тому розумінні, що набивати лиш власні пельки і власні кишені. Гадаєте, це випадково сталося так, що Аграрна партія в Україні, збираючись відстоювати винятково інтереси нашого села і селянства, була створена ще у грудні 1996 року, отож фактично є одною з найстаріших чи точніше однією з перших і найдавніших у незалежній Україні, але жодного разу одначе не приводела у ту ж Верховну Раду достоту гідну і численну власну бодай групу, не кажучи про фракцію, златну лобовити там селянські питання. А раз так, то втрачала можливість грати якщо не першу, то й бодай не останню скрипку на виборах до рад і місцевого самоврядування. Особливо помітно це почало відбуватися з 2004

року, коли Аграрну партію домієв очолювати экс-спікер парламенту Володимир Литвин, котрий мерщій спершу перейменував її в Народну аграрну, а потім і зовсім оголосив тільки Народною, вилучивши з назви згадку про те, що партія ж аграрна, селянська. А далі і пішло, і поїхало: на голоси мешканців сільських територій дуже зазіхалися, обіцяючи золоті гори, і хвацькі партійці партії Юлії Тимошенко «Батьківщина», і «Нашої України» та Партії регіонів, і «Солідарність» Петра Порошенко – кінчаючи аж, схоже, геть «опозиційною» Радикальною партією Олега Ляшка. А який зиск отримували від цього жителі сіл, усі їх трудівники та сільгоспвиробники? А ніякого! Облизнів. Не виконаних обіцянок-цянок та клятв вбо було більше, ніж треба, ними можна було, як тими бігсами намірами, вистелити селам і селянам дороги у рай, до розквіту і благополуччя, насправді ж розорили їх вщент. А тепер наостанок ще й бездарні, однак неймовірно на підлість та зраду талановиті так звані «Слуги народу» вирішили ще і в роздріє та гамузом розпродати українські чорноземи. Щоб місця на них вітчизняному селу незабаром не було, чи як це розуміти? З потрухами здаючи Україну усім світовим проїздисвітам і мапатам, в першу чергу здаючи її коліску-село, хіба не так?

Не дивно, що й сьогодні Аграрну партію «провідні» політичні сили і в притлу не хочуть бачити. Боятися її, як ладано, усвідомлюючи, що хто-хто, а вона потенційно спроможна привести у владу справжніх, а не дутих, як у партії Петра Порошенка. Тому малюють Аграрній партії навмисне настільки низький рейтинг, що неначе їй і лізти та потякати у виборчі перетони не варто. От і хочеться запитати сільський народ: скільки можна нтнути перед негідниками, вищої проби злодіями та злочинцями, корупціонерами і безпрецедентними в історії всього людства розкрадачами своєї держави, котрі знімають з неї, силоміць здирають уже останні свитини? Скільки будемо куплятися на торбишки гречки і прирідкати себе та своїх дітей і онуків на знищення не на життя, а на смерть?!

У кінці липня цього року на свій позачерговий, надзвичайний з'їзд у Києві збиралася Аграрна партія України. Задля того, щоб прийняти рішення самостійно брати участь у місцевих виборах, котрі мають відбутися уже зовсім скоро - в останню неділю жовтня. З'їзд поставив завдання повсюдно у селах і селищах вибороти максимальну кількість голосів на виборах до

місцевих рад і громад, забезпечивши обрання фахових і сумлінних аграріїв, перевірених селянами людьми та професіоналієв своєї справи, непримирених борців за правду і проти кривди, неформальних лідерів у громадах і населених пунктах. Головою партії, до речі, обрано нині майже легендарну людину в Україні – Михайла Поплавського. «Зважаючи на суттєве зростання ваги і важливості розвитку аграрного сектору в економіці України, який уже став домінуючим серед інших галузей, а з іншого боку жахливий занепад українського села, - сказав на з'їзді Михайло Михайлович, - ще більш очевидним і потужнішим роблять суспільний запит на політичну силу, яка б системно і послідовно захищала інтереси людей, пов'язаних з селом і аграрним виробництвом. Саме такою політсилою і повинна нарешті стати Аграрна партія України. Кандидати в депутати, а також в голови сільських та селищних громад мають всоди по селах як висуванці, занесені у відкриті, до речі, списки Аграрної партії, взяти участь у жовтневих виборах, щоб селяни обирали місцеві влади з тих, кого вони особисто знають роками і кому готові довіряти.

Між іншим, на цю заяву нового лідера Аграрної партії уже відгукнулися доволі відомі у нас політичні експерти та аналітики. Відгукнулися прихильно, погоджуючись, що наміри партійців-аграрників достоту обгрунтовані і реальні. Зокрема, політолог Андрій Золотарьов висловив думку, що «сьогоднішній ніби відносно невисокий рейтинг Аграрної партії не є перешкодою до успіху до наступних місцевих виборів. Навпаки, місцеві вибори мають усі шанси вестися Аграрну партію у число лідерів. Для підтримки кандидатів такої партії існує потужна електоральна база. Адже жодна з інших партій зараз не представляє інтереси людей, які живуть на селі і працюють в аграрному бізнесі та виробництві. Людей, яких досі інші партії по суті по-безсовісному, нахабно використовували, в найкращому разі потім дякували їм за голоси, але нічого не робили, аби виконувати свої обіцянки. Візьміть часи верховенства Партії регіонів і Блоку Петра Порошенка «Солідарність». І ті, й інші опукали селян, і не озиралася на їхні страждання та бідування. Це вже не кажучи про нинішніх «Слуг народу», які нині і добивають вітчизняне село і новачі не чуять волання його жителів. Великі надії, що селянство вжиті-решті спаманеться, одуматься і зрозуміє, з ким його надалі по путі».

Чи ось експерт Українського інституту аналізу та менеджменту політики Володимир Воля написав, що за великим рахунком «аграріїв України повинна представляти і в парламенті окрема і своя політична сила». Щоб заявити про себе на повен голос, партія, яка візьметься нарешті відстоювати на найвищому рівні інтереси аграрників, сьогодні має скористатися шансами, які їй надають грядущі вибори до органів місцевого самоврядування. Тому «якщо Аграрній партії вдасться завоювати більшість у громадах та сільських і селищних радах, а потім ділами переконати виборців, лович, - ще більш очевидним і потужнішим роблять суспільний запит на політичну силу, яка б системно і послідовно захищала інтереси людей, пов'язаних з селом і аграрним виробництвом. Саме такою політсилою і повинна нарешті стати Аграрна партія України. Кандидати в депутати, а також в голови сільських та селищних громад мають всоди по селах як висуванці, занесені у відкриті, до речі, списки Аграрної партії, взяти участь у жовтневих виборах, щоб селяни обирали місцеві влади з тих, кого вони особисто знають роками і кому готові довіряти.

От саме мету напрацювати програму порятунку села та аграрного виробництва і мобілізувати, надихати та переконувати селян на місцевих виборах віддати свої голоси за кандидатів Аграрної партії і взялася на нашій Дніпропетровщині обласна Асоціація фермерів та приватних землевласників, яку очолює Анатолій Гайворонський. Який зауважив, що Асоціація об'єднує дійсно не тільки ж фермерів, але усіх землевласників, а передусім і власників земельних паїв. Тобто практично усіх жителів сільських територій. То хіба їй голосувати за «підставників» та «підкидників» лжеборборників інтересів селян, яких хитро, у зваблених обертках підсовують використанням великої агарній ходини? Не кажучи уже про ну дуже вже «винахідливі» олігархів, котрі, якщо на те пішло, і спіямили народ на гачок кінофільмом «Слуга народу!» Заманили, спокусили виборців Голобородьком-Зеленським, а самі нині у куцї, з яких і диригують та смикають за поли Президентів і його перевертнів з моно-більшості. Але абі тільки залучати на свій бік сільських виборців - це одла мета, задля реалізації якої і скликалася нарада голів районних Асоціацій фермерів і приватних землевласників. Інша, не менш

важлива, відповідальна і по суті вирішальна – це підібрати і запропонувати своїм виборцям, вестися у відкриті списки Аграрної партії достойних кандидатів, для яких наклази, потреби,вимоги і запити селян будуть над усе. Отож фермери мають перебрити на себе роль і місію провідної сили на селі, запоруки, гарантії і опори його жаданого для переважачої більшості населення майбутнього. Де-де, а у своїх громадах вони повинні вікки взяти у руки і виправдовувати потім усі надії та сподівання земляків. Як і за списки Аграрної партії по виборах до обласної ради селяни мають віддати свої голоси, якщо хочуть, щоб і в обласній владі було кому лобіювати і відстоювати їхні інтереси. Інакше добра чекати не прийдесть. Інакше «Слуги народу» чи висуванці партії «За майбутнє» або й тієї, яка називалася «Пропозицією», візьмуть на Дніпропетровщині верхи, і селянам зі своїми бідами та болями на-вряд чи буде сенс до них потякати.

«Совість і честь, порядність і гостре відчуття справедливості, визнання земляків, фаховість та знання проблем, які потребують вирішення, бажання, готовність і вміння їх вирішувати – ось головні критерії, за якими ми, фермери, маємо підбирати і висувати сьогодні кандидатів у місцеві органи влади, - заявив колега Анатолій Гайворонський і пояснив: - Це тому, що ми самі прагнемо, волеємо реальних змін і ладні боритися за них в інтересах усіх селян на місцях та в області і в Україні загалом. На зміну популістам, злодіям і шахраям ми мусямо привести у владу справжніх господарів і благородних за своєю суттю людей від землі, які займуться порятунком і поверненням до здорового глуду українського села, його аграрного виробництва і усієї соціальної сфери. Як цим зайнятися і справді підібрати достойних кандидатів, котрі з одного боку не підведуть обласну Асоціацію фермерів та Аграрну партію, а з іншого виборців і виправдують їхні багатостраждальні надії, і обговорили на нараді голови районних фермерських осередків. Часу лишасться дуже обмаль, треба засукувати рукава і працювати за подвоєнням зусиль. Але інакше, сказав, підводячи риску наради, Анатолій Гайворонський, і нам, фермерам, і селянам загалом у виборах не перемотити і часу терезів на свій бік не схилити. А нині втрапити шанси взяти тору у виборчих перегонах - значить, прямо кажучи, ризикувати лишитися при бубнових інтересах назавжди. Діти і онуки нам цього не пробачать. ■

Ця гучна рейдерська історія триває вже четвертий рік (!), її частіше відбувся ще 13 січня 2017-го. Тоді власники олійно-пресового заводу, що у селищі Братське Миколаївської області, були шоковані надзвичайною новиною. Їхнє стабільне виробництво, створене власними невтомними руками і допитливим розумом з «нуля», вже зареєстроване рейдерами на 23-річного хлопця! А той за 2 місяці до цих подій виїхав із в'язниці, де калатав строк за ст. 186 ККУ – грабїж. Того ж дня молодий «власник» за підробленими документами вже «перепроїв» завод олійного заводу олійного заводу. Це одна із основних «схем» рейдерства, що була застосована і під час захоплення ФГ «Дар» в Новомосковському районі.

Ситуація ускладнилася тим, що через 9 місяців цього «покупця-продавця», колишнього молодого зека, вже не було живого... Проте правоохоронці навіть такий, кривавий «вїджим» власності, увесь час називають «господарським спором». У липні 2018-го року голова ГО «Бізнес-Варта» Ольга Матвіїв оприлюднила в соціальних мережах висновок: «Під час власного розслідування «Бізнес-Варта» дослідила взаємозв'язки між кількома різними рейдерськими заходами. Ми побачили, що за різними атаками на бізнес часто стоять одні й ті самі особи, нігточки від яких тягнуться високо вгору. Це яскраво свідчить про те, що сьогодні рейдерство в Україні є більш системним, аніж боротьба з ним. Рейдери все менше бояться правоохоронних органів, стають все більш зухвалими, використовують

зв'язки з чиновниками для того, аби грабувати сумлінний бізнес. Це все лежить на поверхні, але часто державні органи не виявляють особливого бажання, аби припинити злочини і притягнути винних до відповідальності». Після цієї заяви минуло вже два роки, але справжні власники Братського олійного заводу досі не можуть відновити його роботу. Після рейдерського захоплення майно заводу було арештоване і передане АРМА (агентству з розшуку і менеджменту активів, отриманих корупційним шляхом), а те передало його не законному власнику – товариству «НЕСТ», а ТОВ «Інтер-Ойл» - юридичній особі. Вона у свою чергу мала б повернути завод справжнім власникам. Але цього не сталося, натомість були прями погрози, що завод знищать і пошматують. Розвиток наступних подій коментує адвокат «Бізнес-Варти» Андрій Наход:

- Ми виграли всі суди, до Верховної включно, тепер на території заводу можуть перебувати лише власники ТОВ «НЕСТ». Його представник разом зі мною 24 серпня викликав місцеву поліцію. Та приїхала, ми надали усі пояснення, документи, а також показали офіційні документи на зброю нашої охорони. Це все відбувалося у формі спокійного діалогу. І ми думали, що і далі так буде, адже поліція побачила, що ми все робимо згідно із законом. Але несподівано на підприємство без жодних підстав вляомилися спецпризначенці Нацполіції і, застосовуючи фізичну силу, поклали охорону власника заводу на землю. Повідомили, що діють за наказом керівника. А найгата рейдерів охоронна фірма перебувала в цей час на території заводу, вона стала «потерпілою» у цій ситуації. Охоронців власника тримали на землі і

не дозволяли навіть випити води, більше 10 годин тривали слідчі дії. Хоча наголосити, що власник заводу найняв охорону на кілька днів, оскільки були погрози порізати завод, як уже неодноразово було. Відповідно у охоронців були свої особисті речі: телефони, годинники, гаманці, оядя, набой, зброя. Проте спецпризначенці ГУНП Миколаївської області забрали собі усі речі охоронників, дійшло навіть до трусів і носків. Деяку зброю і набой вони оформили як офіційне вилучення. А іншу решту - привласнили собі. Зарплату охоронців вилучили офіційно, а тівтку до 2 тисяч гривень розіхпали по власних кишенях. Фактично щодо громадян України відбулося мародерство з боку офіційної структури ГУНП у Миколаївській області.

До того ж це мародерство, плюс покриття рейдерів поліцією на території заводу, відбувалися в момент, коли громадянин День відновлення Незалежності України – 24 серпня - з найвищої державної трибуни обіцяв людям «Я зроблю все, аби кожен громадянин України у будь-якому куточку планети чітко знав: я - українець, а значить, моя держава мене не залишить». Саме під відлуння гучних слів гаранта Конституції молоді охоронці впродовж 10 годин лежали на бетоні, без води і права поворухнутися. Про це резонансно свавілля у мережі ФБ розповів голова АФПЗ Дніпропетровської області Анатолій Гайворонський: «Події навколо Братського олійно-пресового заводу з повернення його власникам після довготривалих випрашних судів ще раз підтверджують, що надійти на правовий захист держави - марна трата часу. Миколаївська поліція, як і по всій Україні після «реформи», так глибоко пустила

кориння корупції, що відкрито підтримує не правову позицію власників заводу, а рейдерів, які захопили цей завод ще 3 роки тому! Як видно з їхньої поведінки, Врадівка їх нічому не навчила. Миколаївські поліцейські не бажують усвідомлювати, що настав час, коли верховенство права – понад усе! Міністру внутрішніх справ України Арсену Авакову необхідно переглянути кадрову політику, не тримати поліцейських, які своїми діями підравають віру громадян у правоохоронну систему. Ми, громадські організації, будемо відстоювати права та інтереси власників заводу, допоки не буде встановлена справедливість. Дивна річ - начальник ГУНП у Миколаївській області Сергій Шейхет разом із своїми підлеглими не побажав озайомитися із документами, які підтверджують правову позицію законних власників. Він загодя став на бік рейдерів, які не мають права перебувати на заводі. Ольга Матвіїв та Тетяна Козаченко на сторінці ГО «Бізнес-Варта» так коментують беззаконня: «Братський олійно-пресовий завод (ТОВ «НЕСТ»), певно, ріжуть на метал, те, що догробували! А ми клянемо всю ментівську систему, яка вбиває, гвалтує людей і забирає справу життя. Держава утримує «ОЗГ» і не припиняє злочини не тому, що не хоче, не вміє, а тому що в ТЕМІ. Ми пройшли такий тяжкий шлях по всіх судах і орга-

нах, а зараз на заводі гопники із ментами і зброєю догробують. Пане Аваков, Герашенко - припиніть це свавілля! Відповіді МВС немає. Проте суспільство розуміє причини такої мовчанки, як і відсутність правди про Іловайську трагедію, вкидання «винних» в загиблі Павла Шеремета добровольців і волонтерів за грати за сумнівною експертизою, втаємничення обставин загибелі 4-х нащвардійців під ВР 5 років тому. Першого вересня народний депутат Гео Лерос звинуватив з трибуни Верховної Ради Володимира Зеленського в порушенні обіцянок: «Пане президенте, ви не стали воювати зі старою системою, ви просто з нею злилися. Саме ви своїми мікробами та бактеріями брехні заразили цілу країну, згваивши шанс великої держави, обмінявши його на конверти від олігарха. Ви здали країну в оренду цим олігархам, чим самі собі підписали вирок. Ви стали порожнім місцем в історії. Вже зрозуміло, що не буде ніяких посадок. Скоро українці остаточно визначаться, що не хочуть зустрічатися з вами наступну весну».

Вочевидь, найшвидшою датою для такого визначення є вибори 25 жовтня 2020 р. Боротьба за повернення Братського олійного заводу власникам, за утвердження верховенства права триває.

Підготував Остап ВЕРНИГОРА.

Бджолярі йдуть на вибори з фермерами. І Аграрною партією

Четвертого вересня у Дніпрі відбулося засідання Ради Дніпропетровської обласної організації «Дніпровський пасічник». В роботі заходу взяли участь координатор Аграрної партії Анатолій Гайворонський та керівник обласного виборчого штабу Віктор Костенко. Після обміну думками Рада одностайно схвалила об'єднання зусиль пасічників і фермерів на місцевих виборах 25 жовтня 2020 року.

- Мудрі і виважені слова про єдність Анатолія Гайворонського діншли до серця кожного, - розповідає голова «Дніпровського пасічника» Сергій Старокоп. - Бджолярі в Україні – величезна сила, нас більше 400 тисяч, є чимало молоді. Але за роботою ми забули, що головною - власної ідеологічної партії - не маємо. То ж з ким нам єднатися, коли не з аграріями? Хто більше за них розуміє непрості тонкощі пасічної справи, її важливість? Партія у нас має бути єдина, якій вірять люди і яка захищатиме українців

у своїй державі. Усі селяни чекають такої політичної сили, яка представлятиме їхні інтереси в органах влади постійно, котра не оминатиме болючі сільські проблеми. Причому незалежно від прізвища лідера. Голови районних організацій бджолярів, до найбільших з яких належать Синецьківська, Солонянська,

Криворізька, одностайно схвалили спільні з фермерами дії на місцевих виборах під прапором Аграрної партії. І очільник потужного Нікопольського об'єднання пасічників Костянтин Барков, який в цей час обговорював положення нового законопроекту про бджільництво з депутатом Верховної Ради, в телефонному режимі підтримав спілку. Тепер у районних організаціях бджолярів, за інформацією Сергія Старокопа, проходять загальні збори. Разом із фермерами пасічники визначають кандидатів у депутати по мажоритарних округах та на посади голів громад, узгоджують єдині списки кандидатів до місцевих рад для спільної перемоги.

Підготував Григорій ДАВИДЕНКО.

Виборчий бюлетень сильніший від кулі Авраам Лінкольн

Як приватизувати ділянку під своїм будинком?

Якщо ви користуєтеся земельною ділянкою, більше того, на ній стоїть ваш будинок, але оформити право власності на землю «руки не доходили», ця консультація ресурсу «Протокол» якраз для вас. Адже вона присвячена особливостям приватизації земельної ділянки саме в таких випадках.

Ситуація, коли ділянка знаходиться у фактичному користуванні громадянина, але права на неї не оформлені, могла скластися при наступних обставинах:

Земля виділялася для будівництва за часів Радянського Союзу

Варто відзначити, що якщо земля під будинком не була приватизована, то не має значення на кого виділялася земельна ділянка, має значення, хто власник будинку, адже саме в його користуванні перебуває земля. Така ситуація часто зустрічається, адже будинок з неоформленою землею міг бути отриманий у спадок або за договором дарування.

Земельна ділянка була виділена дачним або садовим кооперативом

Громадянин самовільно здійснив будівництво і немає жодних документальних підтверджень прав на землю. Варто зазначити, що право приватизувати ділянку на законних підставах з'являється в разі сумнісного, відкритого і безперервного користування протягом менше 15 років, так звана набувальна давність. Але приватизувати на такій підставі можна лише в порядку, встановленому для безоплатної приватизації. Нагадаємо, що відповідно до статті 118 Земельного кодексу України, для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка) можна приватизувати земельну ділянку безкоштовно в розмірі не більше 0,25 гектара в селах, не більше 0,15 гектара - у селищах, не більше 0,10 гектара в містах; для індивідуального дачного будівництва - не більше 0,10 гектара; для будівництва індивідуальних гаражів - не більше 0,01 гектара. Таким чином, наприклад, приватизувати земельну ділянку під житловим будинком в місті можна в розмірі не більше 10 соток.

Відзначимо, що в разі приватизації земельної ділянки, на якій розташований житловий будинок, право власності на який зареєстровано, технічна документація розробляється на замовлення власника житлового будинку без надання дозволу органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування, на відміну від безоплатної приватизації земельної ділянки із земель державної або комунальної власності. Зазначене вже значно полегшує процедуру приватизації рівно на один крок.

Крок 1. Присвоїти кадастровий номер земельній ділянці

Якщо у ділянки вже сформований кадастровий номер, відразу переходьте до кроку 2. Якщо ж ні, то поспішаємо пові-

домити, що у випадку, якщо на земельній ділянці, право власності (користування) на яку не зареєстровано, розташований житловий будинок, право власності на який зареєстровано, кадастровий номер на таку земельну ділянку присвоюється за заявою власників такого будинку на підставі технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості). Забороняється вимагати для присвоєння земельній ділянці кадастрового номера інші документи. Такий кадастровий номер діє з моменту його присвоєння.

Тобто для присвоєння кадастрового номера земельній ділянці необхідно: замовити розробку технічної документації по встановленню меж земельної ділянки в натурі у фізичних або юридичних осіб, які мають ліцензію на проведення робіт із землеустрою. По закінченню цього етапу ви отримуєте відповідний проект і XML файлу до нього. Звернутися в Територіальний орган Держгеокадастру за місцем знаходження земельної ділянки, а саме до державного реєстратора, з відповідною заявою, до якої додати технічну документацію і XML файл, копію паспорта та ідентифікаційного коду заявника, документи (нотаріально завірнені копії), що дають право на розробку технічної документації (документи на будинок, акт на землю і т. п.) Як результат реєстрації земельної ділянки у Державному земельному кадастрі Ви отримаєте виписку з кадастру про земельну ділянку з кадастровим номером. Якщо земельній ділянці присвоєно кадастровий номер і на нього був виданий акт на право постійного користування або щодо якого був оформлений договір оренди, приватизація може здійснюватися без технічної документації із землеустрою, на підставі технічних матеріалів та документів, що засвідчують право користування земельною ділянкою. З умовою, що при приватизації не буде зміни цільового призначення земельної ділянки.

Крок 2. Подати заяву до органів виконавчої влади або місцевого самоврядування

Громадянин, зацікавлений у приватизації земельної ділянки, що знаходиться в його користуванні і на якій розташований житловий будинок, подає заяву до відповідного органу залежно від того, де знаходиться земельна ділянка. Важливо що, якщо житловий будинок перебуває у спільній власності кількох громадян, заява подається одночасно всіма співвласниками будинку. Заяву може подати і представник, але його повноваження повинна підтверджувати довіреність, копія якої додається до заяви.

У заяві зазначаються прізвище, ім'я, по-батькові заявника, місце проживання, місцезнаходження земельної ділянки, її розмір, підстави перебування земельної ділянки в користуванні зацікавленої в

приватизації особи.

До заяви додаються копії паспорта громадянина і довідки про присвоєння йому індивідуального ідентифікаційного коду. Ви плануєте приватизувати земельну ділянку, на якій розташований житловий будинок, право власності на який зареєстровано, і який присвоєно кадастровий номер на підставі технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки? У такому випадку до заяви необхідно додати: технічну документацію із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки;

витяг з Державного земкадастру; електронний файл in4 і файл XML.

У разі приватизації земельної ділянки без зміни її меж та цільового призначення, право громадянина на користування якою посвідчене державним актом на право постійного користування землею або договором оренди землі, необхідно докласти технічні матеріали та документи, що підтверджують розмір земельної ділянки, а також копію державного акта на право постійного користування земельною ділянкою або договору оренди землі.

Якщо на земельній ділянці знаходиться будинок, права на який оформлені, необхідно додати копії документів, що підтверджують право власності на будинок. Такими можуть бути: договір купівлі-продажу, свідоцтво про право спадщини, договір дарування.

Якщо земельна ділянка була виділена дачним або садовим кооперативом, додатково необхідно додати довідку дачного (садового) кооперативу (товариства) про те, що зацікавлена особа є членом цієї організації і про виділення їй конкретної ділянки відповідно до схеми (плану) організації території кооперативу (товариства). У разі набувальної давності на земельну ділянку, необхідно додати документи, які підтверджують сумнісне, відкрите і безперервне володіння земельною ділянкою протягом 15 років. Але як правило факт такого володіння доведеться визнавати через суд.

Крок 3. Рішення уповноваженого органу про передачу у власність земельної ділянки та реєстрація прав на земельну ділянку в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно

Після розгляду документів, уповноваже-

ний орган виносить рішення про приватизацію земельної ділянки, яке є підставою для реєстрації права власності. Зареєструвати власність або інші права на землю можна через місцевий центр надання адміністративних послуг (ЦНАП), який приймає документи для держреєстрації прав на нерухоме майно, або у нотаріуса.

Результат цього кроку - виписка з Державного реєстру прав про реєстрацію права власності на земельну ділянку. В кінці розшифруємо, що означає уповноважений орган. Так, відповідно до статті 122 Земельного кодексу України, сільські, селищні, міські ради передають земельні ділянки у власність або у користування із земель комунальної власності відповідних територіальних громад для всіх потреб. Районні державні адміністрації на їх території передають земельні ділянки із земель державної власності, у власність або в користування в межах сіл, селищ, міст районного значення для всіх потреб та за межами населених пунктів для: ведення водного господарства; будівництва об'єктів, пов'язаних з обслуговуванням жителів територіальної громади району (шкіл, закладів культури, лікарень, підприємств торгівлі), індивідуального дачного будівництва.

Що стосується Держгеокадастру і його територіальних органів, ці органи виконавчої влади надають земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної власності, крім випадків, визначених частиною восьмою цієї статті, у власність або в користування для всіх потреб. Тобто, для визначення того, до якого органу необхідно звертатися, потрібно врахувати місцезнаходження земельної ділянки та її цільове призначення.

Плюси від приватизації земельної ділянки

«Забити своє місце під сонцем», точніше в кадастровій карті, дуже важливо. Не менш важливо і оформити на землю свої права. Одне тягне за собою інше. Як тільки ця процедура буде пройдена, Ви станете повноцінним власником і зможете розпоряджатися своєю власністю на власний розсуд, тобто продати, здати в оренду, подарувати ... До речі вартість будинку збільшиться, як тільки земля під ним буде оформлена. Хоча продати земельну ділянку без кадастрового номера можна тільки незаконно, як і в принципі зробити будь-які дії щодо ділянки. Не варто забувати і про сусідів, яким краще перенести паркан не на Вашу користь, якщо Ваша ділянка не сформована і не оформлена.

У будь-якому випадку, з приватизацією тягнути більше не варто, адже законодавство в країні змінюється, а процедура приватизації краще не ставитиме. До того ж неоформлена земля може повернути увагу шахраїв. Так що, краще оформити право на землю і «спати спокійно».

Що податкова інформує

Сплата фізособою земельного податку

Головне управління ДФС у Дніпропетровській області доводить до відома, що фізичні особи - платники податків повинні сплачувати податки і збори, що встановлені Податковим кодексом України (далі - ПКУ), через установи банків та поштові відділення.

У разі якщо зазначені особи проживають у сільській (селищній) місцевості, вони можуть сплачувати податки і збори через каси сільських (селищних) рад або рад об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, за квитанцією про прийняття податків і зборів, форма якої встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики.

Норми встановлені п. 57.5 ст. 57 ПКУ. Пунктом 287.5 ст. 287 ПКУ визначено, що фізичними особами у сільській та селищній місцевості земельний податок може сплачуватися через каси сільських (селищних) рад або рад об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, за квитанцією про приймання податкових платежів. Форма квитанції встановлюється у порядку, передбаченому ст. 46 ПКУ.

Форму квитанції про прийняття податків і зборів, що може використовуватись фізичними особами у сільській (селищній) місцевості для сплати податків і зборів, у тому числі земельного податку та орендної плати за земельні ділянки державної та комунальної власності, через каси сільських (селищних) рад, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 17.08.2015 № 714 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 01.09.2016 № 799 «Про внесення змін до форми Квитанції про прийняття податків і зборів»).

Шановні читачі! Редакція не надає юридичні консультації по телефону. Надсилайте свої запитання поштою або на електронну адресу газети.

Здоровенькі були! ПРОДУКТИ, що шлунок ледь перетравлює, та ми все одно їмо їх майже щодень

Іноді буденною частиною нашого раціону стає їжа, яка не просто сприяє появі зайвої ваги або запору, але і наглухо не сприймається шлунком. Впевнені, що про більшість таких продуктів ми просто не знали, але їмо їх кожен день. Стережіться, ось ці таємні вороги!

Сильно оброблена їжа

Всі знають про шкоду чипсів і сухариків. Виявляється, список улюблених снеків, які насиди, а то і зовсім не піддаються ферментації в шлунку, набагато ширший. Додайте сюди заморожені обіди, цукерки і навіть вівсяні пластівці, які не викликають ніяких сумнівів у своїй доброякісності. Всі ці продукти містять трансжири, добавки і обробляються в нітратах і кислотах, які допомагають їм тримати форму і зберігатися довше. Для шлунку ця хімія занадто агресивна, інформує Ukr.Media.

Висівки і цілнзернові

Ми знаємо, що клітковину потрібно їсти кожен день, щоб якраз стимулювати травлення. І це дійсно правильно. Тільки рослинні волокна, що містяться в цілісному зерні, зернових і бобах, зовсім не засвоюються в травному тракті і з них не витягується енергія і калорії для організму, і вони потрапляють прямо в наші випорожнення.

Перець

Деякі люди не живляють його в їжу зовсім, бо болгарський перець може викликати газі і болі в кишечнику, якщо їсти його в сирому вигляді. Повністю не засвоюється в шлунку шкірка перцю, яка не розкладається шлунковим соком.

Білий хліб

Цей продукт з'являється на столах обивателів щодня. Хліб робить їжу ситнішою, але мало хто підозрює, якою ціною звичний білий хліб дається нашому тілу. У його складі багато крохмалю, і відсутня клітковина, тому що він виробляється з обробленого борошна. Якщо ви досі заїдаєте всі 3 прийоми їжі пишним білим хлібом, відмовитися від цієї звички буде хорошим рішенням.

Підсолоджувачі

Традиційно починаючи свій ранок чашкою кави з буряковим цукром, ми часто грішимо на останній, зараховуючи йому підвищений ризик діабету, холестеринові бляшки і появу жирових «вусюк» на боках. Не намагайтеся замінити його різними підсолоджувачами — таким чином ви погіршите роботу травлення. Наприклад, такі цукрозамінники, як аспартам не містять калорій і не всмоктуються в кров, осідаючи всередині організму. Впадати у відчай все ж не варто — якщо їсти ці продукти невеликими порціями і не кожен день, то напевно сильної шкоди від них ви навіть не відчуєте. Крім цього спробуйте дотримуватися наступних рекомендацій:

якщо не можете відмовитися від бобових, замочуйте їх на ніч у воді, щоб видалити шкідливу фітинову кислоту;
їжте зелень, готуйте коктейлі з нею, додавайте в салати і перші страви;
живайте овочі (цвітна капуста, морква, кукурудза і т. д.) в приготованому вигляді;
а ось горіхи їжте навпаки — сирими, бо після термообробки вони втрачають свої цінні масла;
віддайте перевагу коренеплодам, що містять магній і калій;
спробуйте додавати ферменти і виключити з раціону глютен;
пийте трав'яні чаї.

Вересневі прикмети

допомагають городникам

планувати справи

За старих часів люди уважно стежили за вересневою погодою. Тонкі зміни в природі, поведінці птахів і тварин допомагали передбачити, яким буде урожай, чи скоро вдарять зимові морози і чи не забариться весна. Народні прикмети допомагають і зараз дачникам розпланувати всі нагальні справи.

По гриби

Вересень — золота пора збору грибів. Є осінні прикмети, які допомагають визначити найбільш вдалий час для походу на лісові галявини.

Після дощу в небі розкинулася подвійна веселка — можна сміливо вирушати на тихе полювання та з великим коштом.

Чим частіше опускається туман — тим повніша буде корзина. Чим менше на початку осені грибів, тим суворіші зимові місяці.

Почався листопад — прийшов час останнього цього року тихого полювання.

Якою буде зима

У вересні вже помітні зміни: пташині зграї відлітають на південь, дерева золотять землю опалим листям, ранкове повітря дихає холодом. Спостерігаючи за природою, дачники передбачають характер майбутньої зими. Ясна, тепла, суха погода — передвісниця лютих зимових місяців. Чути гуркіт грому — холоди затримаються, осінь буде довгою і погожою.

Перелітні птахи летять високо — скоро заморозки. На

Луп-брусничник (5 вересня) вранці траву покриє іній — швидко настане морозна зима.

Велика кількість горіхів, жолудів, брусниці, горобини — знак швидких морозів і снігопадів. Листя з осики опадає виворотом вгору — зимова пора буде теплою.

Мурахи будують високі мурашники і бігають по верхівках трав — рання зима прийде з сильними морозами і великою кількістю снігу.

Коли прийде весна

Осінь тільки вступає у свої права, а знаючі люди вже визначають, чого чекати від майбутньої весни. На березі листя жовтіє з верхівки — потеплішає рано.

Грибів багато — чекай сильних морозів взимку і пізньої весни.

Майбутній урожай

Початок вересня містить підказки про урожай. Дмуть теплі вітри з півдня, а на Євтихія (6 вересня) пішов сильний дощ — овес вродить рясно.

Листя падає виворотом вгору — майбутній урожай буде багатим. У повітрі літає багато павутиння — чекайте неурожаю.

Бабине літо

У народі 14 вересня називали проводами спекотної пори. Вважалося, що з цього дня починається бабине літо.

Тріснула капуста: причини

Дуже прикро, якщо вирощені протягом усього літа качани капусти без якихось видимих причин раттом починають «тріщати по швах». А потім у ці тріщини лізуть слимаки, гусениці, потрапляє волога, після чого качани остаточно псуються і стають непридатними ні для зберігання, ні для переробки.

Чому ж тріскається капуста? Зазвичай, це відбувається через нерівномірний полив. У такій ситуації не лише капуста тріскається, але і помідори, і буряк, і морква, і картопля.

«Тріщати» овочі зазвичай після посухи, коли, нарешті, городники проводять рясні поливи. Найчастіше це трапляється у дачників «вихідного дня», у яких є можливість відвідувати свої грядки тільки в суботу та неділю.

Також багато що залежить і від сорту капусти. Наприклад, у засоловальних сортів качани можуть тріснути навіть через різкі перепади температури вдень і вночі. Так що з прибиранням цих сортів запізнюватися не варто.

Качани вважають стиглими, коли велике листя зверху змінює свій колір.

Трохи стримати утворення тріщин можна, якщо качан тільки почав розтріскуватися або тільки дозрів. Для цього потрібно обхопити качан руками і різко повернути його на 180°. Така процедура обірве частину коренів, а значить, води в качан буде надходити менше. Решта коренів дозволять капусті дозріти.

Багато що залежить і від сорту. Якщо садити стійкі до розтріскування сорти, то можна уникнути багатьох проблем навіть з перервами у поливах. Амагер, Білосніжка, зимова Грибовська 13, зимівля 1474, Лосіноостровська 8, Надія, подарунок — всі вони стійкі до розтріскування і тріскають набагато рідше інших сортів. Це особливо важливо, якщо вдається вибиратися на дачу тільки на вихідні.

Решта сортів вберегти від розтріскування допоможе мульча-шар соломи в 5-10 см. Він дозволяє зберегти вологу і надійно оберігає качани від розтріскування.

Обласна щотижнева газета
«ФЕРМЕР ПРИДНІПРОВ'Я»

Свідоцтво про реєстрацію ДП 2161-899Р від 23.02.2017 р.

ЗАСНОВНИК ТА ВИДАВЕЦЬ

ТОВ «Редакція газети «Фермер Придніпров'я»

Голова редакційної ради

Анатолій ГАЙВОРОНСЬКИЙ

Головний редактор Лариса ШАРА

49000, м. Дніпро, вул. Воскресенська, 41, оф.109
786-02-21, 098-183-00-18, 050-968-64-84

e-mail: farmer.gazeta@gmail.com

www.farmer.dp.ua

www.facebook.com/farmer.dp.ua

Друк ТОВ «Видавничий дім «Кераміст»

69057, м. Запоріжжя, вул. Седова, 16

Обсяг 2 друк. арк. Друк офсетний.

Зам. № 2083920 Тираж 10385.

Редакція не завжди поділяє точку зору авторів публікацій.

Гонорар сплачується тільки за замовлені матеріали.

Під цим знаком матеріал опубліковано на комерційній основі.

Відповідальність за зміст реклами несуть рекламодавці.

Посилання при передруку на «Фермер Придніпров'я» обов'язкове.

Газета за посиланням використовує повідомлення

інформаційних порталів.

ЙОформлення передплати та доставку газети здійснює

Дніпропетровська філія ПАТ «Укрпошта».

Передплатний індекс 60092

Нещасні історії МИКОЛИ НЕЧИПОРЕНКА

БАБА КИЛИНА доживала віку у Водяній одна, як билина. А страшно на старість самій залишатися. Коли занедужає, то нікому ні дрівець у хату занести, ні грубку розтопити, ні кухля води подати.

Дітей Килина виростила аж четверо. Трьох дочок і найменшого Василя – Василька, як ласкаво вона його називала. Тільки де тепер її діти? Дочки, мов змовившись, взяли і одна за одною повиходили заміж за військових. Валька опинилася на краю світу – у місті, що зветься Читою. Якось сусідська дівчинка-школярка показувала на карті.

- Оце, - питала бабусю, - ваша Чита?

- А звідки мені знати, чи та чи не та, - бідкалася Килина. - Я ж у ній ніколи не була...

Лідка, об'їхавши стільки таких міст, про які Килина раніше зроду й не чула, а зараз уже й не пам'ятає, зачепилася у якомусь Ташкенті. "Мабуть, там всі носять кашкетки?" - питала Килина. Ні, сміялися люди, навпаки – тубітейки. Але вона не вірила. Ольга, правда, як зав'язалася у Прибалтику, так нікуди з неї і не виїжджала. Навіть щоб матір провідати, також досі не вибиралася. Спочатку її діти були малі, потім її діти вчилися, тепер же женяться та виходять заміж. А Килина так нікого з онуків і не бачила ще – лише на фотокарточках. Отак живуть її дочки-сестри – ні до матері в гості, ні між собою не стрічаються. Як наче й рідні, та водночас як наче й чужі. Хоч в передачу «Жди меня» пиши, щоб шукали її дочок або вони одна одну. Валентина раз у рік приїде у Водяню листа. Швиденько поцікавиться здоров'ям матері, ніби не ясно, що воно давно у неї уже нікудишнє, а далі запитує: «Як там Ліда і Оля, що пишуть?»

- А те, що й ти! – завжди вголос сердиться мати.

Лідка надумає і черкне – дійсно те ж саме. Ольга то обзивається частіше, однак переважно на сестер скаржитися. Що на її листи вони майже не відгукуються. А всі троє ще запитують про Василя. Чи не забуває він про неї, їхню матір? Якщо забуває, то хай Килина не мовчить. Вони йому напишуть таке, що все кине і, як миленький, примчить матір до смерті догодувати...

А Вася-Василько, хоч і живе найближче у місті, до якого через Водяню п'ять автобусів на день в один бік і п'ять в інший їде, та до матері навідується насправді не часто. Дуже не часто. Ще як тримала Килина то свиню, то кабанчика, на святки приїжджав колоти. Полюбляв закушувати св'язатиною. А так не путнім він у неї вдавсь. Тільки офіційно, коли ото розписуються, женився п'ять чи шість разів. А не офіційно, просто так – і не перелічити, господи прости. Але тоді хоч частіше приїжджав до Килини – знайти її зі своєю черговою жінкою. На Паску приїде – Любу привезе, на трійцю – Світлану, на Спаса – уже Надію. «І де він їх тільки бере?» - щоразу провівши гостей, дивувалася Килина. І як прибув з десятою чи дванадцятою, сусід-однокласник Петро Капуста не втримався та запитав:

- То хоч на цей раз, Василю, назовсім?

- Сумніваюся, - щиро признався Василь і пояснив: - Знову попалася розумна, адвокат і юрист в одній особі. А в мене була уже кандидат наук. Мені з надто вченою, це я уже знаю, важко. Не виходить...

Далі ж пильно подивився на Петра і раптом сам запитав:

- А ти оце зі своєю Наталкою як побрався, так і живеш з однією нею до цих пір?

- Як бачиш! – гордо відповів Петро.

- Ну то ти нічого в сімейному житті і не петраєш, - зробив висновок Василь, - і мені ні про що з тобою балакати...

Лише з останньою своєю жінкою Василь зійшовся ніби назавсім. Живуть разом уже мало не п'ять років. Обміняли Василеву однокімнатну і невістчину двокімнатну на старенький особнячок у самісінькому центрі Дніпропетровська, і на диво тримаються купи. Але щоб забрати немичну Килину до себе, Василь і не заїкався. А вона сама не насмілювалася жалітися на те, що вже не годна собі раду давати. То не просилася. Мовчала і чекала. Надіялася. Та й баба Прочанка не радила нав'язуватися сину. Продаси свою хату, казала, і зостанешся без кутка і даху над головою. Бо кому ти будеш потрібна? Нікому!

Воно й правда. Померти краще у своїй хаті. В позами-

нуду осінь Килина ще брала з сусідніх Острішок у прийми діда Самсона, і удвох їм було легше. Веселіше. Дід хвалив Килину.

- Моя бабуся як зваре, - говорив по селу, - борщ, то й без холодильника у снігах тиждень не кисне...

Однак навесні Самсонові діти забрали батька до себе, і Килина знову залишилася сама, як палець. Тепер на її роки дідів не тільки у Водяній чи Острішках, а в усій окрузі не знайти. Де тим дідам узятися, якщо й бабів-одноліток, крім Прочанки, одна-дві – і все?! Інші, з ким Килина дівувала та полола в колгоспі рядки, давно вимерли. Одну її Бог не брав. Хоч у Бога якраз і просилася – на відміну від сина, якого забрати до себе дійсно боялася просити.

...ТА «НЕЩАСТЯ» ПОМОГЛО

А Василь тільки цієї весни навідався у гості. І не сам – зі своєю жінкою, ясна річ. Приїхали, повідомив, допомогти картоплею та те-се на городі посадити.

- Де ваша, мамо, насіннева картопля? – Відразу хвацько запитав.

- А ніде! – Розгубилася Килина. – Я ж уже четвертий рік, як не висаджую її.

- Як? І як без картоплі? – не второпав син.

- У мене, Васильку, уже немає сил такий город порати, - зашамкотіла. – Цибулину та морквину втикну, ото і все, на що мене вистачає. А город віддаю Петрові Капусті. Він повен двір тримає корів, свиней, качок, гиндиків і курей, то йому і качани, і гарбузи, і буряки потрібні. А за город він ото, добра душа, й відсипає мені якесь відро картопельки, надляє капустину – мені ж не багато і треба...

Василя несподівано глибоко розчарувало почуте. "Навіщо ж ми тоді з жінкою сюди приїхали?" – вигукнув.

- То нам немає, виходить, що тут робити? – після мовчанки перепитав.

Сходив до Петра, розпив з ним пляшку. І чи самогонка, від якої відвик, чи свіже повітря разом або порізно подіяли, але швидко сп'янів. І вже твердо та рішуче вимагав від свого колишнього товарища дитинства і однокласника, аби він ні в якому разі не обижав його матір.

- А ніхто тітку Килину і не кривдить, - запевняв Петро. – Крім тебе хіба. А моя Наталка і хліба їй принесе з магазину, і молока налле. Чи коли пиріжків напече або наварить вареників, несе теж. І склянку сметани або десяток крашанок, як попросить. Інша річ, що вона тебе весь час виглядає...

- Це правда, що Петро не обигає? – запитав Василь матір, коли повернувся на свій двір.

- Гріх жалітися, - забожилася Килина. - Та якби усі були такі, як Петро, можна було б жити.

- Значить, все гаразд і ніяких проблем? – задоволено продовжував допитуватися Василь.

- Авжеж, ніяких, - закивала мати головою, та раптом завагалася: - Ось лише... з нужником у мене біда...

- З яким ще нужником? – Насторожився син.

- З отхожим місцем. З туалетом, коли казати по-городському. Он бачиш – розвалюється і похилився, хоч

рачки у нього залазь. Я хоч і зіпнута уже в три погібелі, а нахилитися важко. Буде літо, підніметься кукурудза і піднімуться соняшники – воно і в городі нужду справити можна. А зараз де?

- А, ти он про що! – зрозумів нарешті Василь. – Дійсно завалиться скоро. Дійсно це не годиться!

І якось радісно засміявся та потер в долоні:

- Однак не біда. Я зараз швидко склепаю тобі, мамо, новий. Це для мене як два пальці...

Поліз на горище і знайшов там десяток старих дошок. Решту трухлих нашкріб під дашком за сараєм, де колись ще батько складав роздобути де-завгодно. Чотири сухих дрючків та цвяхів позичив Петро. Отак заходився і до вечора справді зліпив-студив Василь новенький туалет. Мати, за всім цим спостерігаючи, й не знала, радіти їй чи плакати.

- Тепер тільки жити! – все повторяла і повторяла. – Тепер заживу!

Василь же нарешті на відрізани з рем'я «завіси» начепив двері і останнім автобусом подався з жінкою додому. Не затримався, коротше, не забарився. Бувайте,

мовляв, мамо, здорові, не тужить і не журиться, не скучайте – ще якось завітаємо. Ждїть!

Після цього і сталося те, що здивувало усю Водяню. В Килини чи нерви здали, чи в неї просто терпець урвався і обида узяла гору, але досі мовчазна, яка все тайла в собі і людям власними кривдами не надокучала, вона неждано чи не кожного ранку почала голосити на своєму дворі:

- Людоньки добрі, як мені бути? Що робити? Ой нещасна я, нещасна! Ой, таке нещастя! Хоч живою у могилу лізь!

- Що скоїлося? – прибігав переляканий Петро Капуста.

- А ти тільки поглянь, який він нужник мені збив. Низький, вузький і тісний, як домовина. Щоб у ньому нужду справити, мені хоч на дворі труси знімай, а потім туди залазь...

І знову зарепетувала. І йшла селом кожному стрічному оповідати що не туалет, а труну Василь їй зробив. Навприрядки заходь у нього і не ворухися. Через день чи два сміялися і реготали, коротше, усі у Водяній. Сміялися й реготали і день, і два, і три. Для села це виявилось «новиною» і нагодою для дотепів. Хто сюди не приїздив, тому про тісний туалет Килини розповідали, як анекдот. А хто з водянців виїздив до міста на Озерку чи ще кудись, той теж там обов'язково про це зі сміхом повідомляв.

То увявить собі, що через місяць, не більше, примчав несподівано у село Василь. Захеканий і навіть зляканий.

- Мамо, - заволав ще від хвіртки, - що ж ти зі мною наворила?

- Вроді нічого трапного, - закліпала очима Килина, - крім того, що тебе народила

- Де ж нічого? Та мені проходу не дають... У Дніпропетровську не лише на Озерці, а на всіх ринках та базарах розказують про бабу, якій син студив тісний туалет. Наче щоб у нього зайти, доводиться знадвору роздягатися...

І Василь зам'явся, геть знітився. Уся область, продовжував за хвилину, балакає про Василя, який вчудив матері з нужником-труною.

- Та я тільки сів і сьогодні в автобус та сказав, що мені до Водяної – заїржали в автобусі усі, мов навіжені. Чи не до Килини, сміялися, в туалет? Куди не поткнуся, всюди про твій туалет чую. Глузують, мов показалися. Соромно, хоч крізь землю провалилися...

- Що тісний, то тісний, це правда, - нарешті тихо обізвалася мати.

- От що, збирайся мерщій і поїхали жити до нас у місто, - скомандував Василь. – Досить тобі одній тут страждати. І не треба мені, щоб сміялися з мене, як з останнього неборака. От дожився так дожився! Ганьба! Вся область потішається. Не приведи, Господи, ще і в газеті пропечатають...

А я взяв і оце дійсно «пропечатав». Бо так, тільки так і не інакше забрав стару матір до себе Василь-Василько. Туалетну ж розвалив і з землею зрівняв, мов свою вину, щоб вона нікому очі не муляла і нікому про себе не нагадувала. Та де-де, а у Водяній про неї досі однак пам'ятають. І, схоже, довіку не забудуть. Тут у рідному селі з цією сумною славою уже нічого не поробиш. Не втечеш від неї поки і житимеш.

Пишіть:

49000, м. Дніпро,

вул. Воскресенська, 41, оф.109

Дзвоніть:

(056) 786-02-21,

098-183-00-18,

050-850-72-74

Передплатити

«Фермер Придніпров'я» можна у будь-якому поштовому відділенні області до 25 числа щомісяця. Передплатний індекс 60092.